

Reorganizarea administrativă a României – o diversiune reușită

Președintele României a lansat procedura de revizuire a Constituției. Proiectul legii de revizuire nu cuprinde nimic despre reorganizarea administrativă a României, deși pentru o reală reformă în domeniu ar trebui revizuit art. 3, dacă această reorganizare ar implica regionalizarea, și, oricum, mai multe dispoziții din secțiunea privitoare la administrația publică locală. Câteva zile mai târziu, Președintele lansează ideea regionalizării României. Apoi au început să fie vehiculate tot felul de aberații, cum ar fi ideea voievodatului ca unitate administrativă și altele asemenea, pentru ca în final să se vorbească de județe mai mari. Or, dacă Președintele chiar vrea regionalizare, atunci de ce nu a propus modificarea art. 3 din Constituție? Sau dacă vrea reforma administrativă în cadrul descentralizării și autonomiei locale de ce nu a propus revizuirea dispozițiilor constituționale care le privesc. Oricum, inițiasse procedura de revizuire și, spre deosebire de alte propuneri din proiect despre care știa că nu vor trece de analiza de constituționalitate a Curții Constituționale, acestea nu ar fi avut nicio problemă, atât timp cât nu afectau caracterul unitar al statului, ceea ce, fără o schimbare radicală a sferei de competență a comunităților locale, nu era cazul. Imediat, media și partidele politice au început să facă hărți și să discute despre cum vor arăta viitoarele regiuni sau județe mărite. Revizuirea Constituției a rămas în plan secund, aproape nimeni nemaivorbind de ea, deși trecuseră ani buni de dezbateri sterile pe ipoteze neverificate, iar acum aveam un proiect concret. Pe de altă parte, discuția privind reorganizarea administrativă s-a transformat rapid în una cu privire la soarta teritoriilor unde maghiarii sunt majoritari. Ca de fiecare dată când se discută problema autonomiei administrative a comunităților teritoriale, problema a devenit, și de această dată, etnică. Iar problema centrală a unei reale reorganizări administrative, cea a raporturilor comunităților locale cu puterea centrală, a partajului de competențe pe verticală și a mijloacelor de control al respectării acestei devoluțiuni verticale a puterii, nu a mai fost pusă.

Să nu fi fost Președintele conștient de această evoluție a discuției? Eu cred că de fapt a fost o diversiune reușită. Problemele reale ridicate de proiectul legii de revizuire și de centralismul excesiv al statului român, care afectează drepturile tuturor comunităților locale, nu doar pe cele ale maghiarilor, și, în acest fel, drepturile cetățenilor indiferent de etnia lor, au fost mascate de reacția naționalistă previzibilă a media și a partidelor. Decuplarea reorganizării administrative de revizuirea Constituției a fost o strategie reușită. Inclusiv din punct de vedere electoral, căci reorganizarea doar orizontală, prin reconfigurarea unei hărți, va ține seama cu siguranță de culoarea politică dominantă a actualelor județe, iar noile județe, mai mari, vor fi configurate în așa fel încât să se obțină culoarea politică dorită de guvern în ansamblul noii unități administrativ-teritoriale.[...] **4. Cum ar trebui revizuită Constituția pentru ca autonomia locală în cadrul unui stat descentralizat să devină realitate**

Constituția ar trebui revizuită pentru a garanta mai adecvat autonomia locală. Dar acest lucru nu trebuie să însemne doar reconfigurarea unei hărți, ci construirea unor mecanisme constituționale care să garanteze separația funcțională între puterea centrală și cea locală. Aceasta presupune efectivizarea autonomiei locale în condițiile apărării unității statului.

Din analiza de până acum putem trage anumite concluzii normative. Iată cum văd eu revizuirea dispozițiilor constituționale care privesc administrația publică locală, păstrând descentralizarea ca limită maximă a autonomiei locale.

ARTICOLUL 120

Principii de bază

- (1) Administrația publică din unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile descentralizării, autonomiei locale și deconcentrării serviciilor publice.
- (2) Autonomia administrativă locală garantată este reglementară, funcțională, financiară și contractuală.

ARTICOLUL 120¹

Autonomia reglementară

- (1) Competențele normative pe care organele administrației publice locale le exercită în mod autonom vor fi reglementate prin lege.
- (2) Legea determină domeniile în care competența de a adopta acte administrative normative aparține exclusiv organelor administrațiilor publice locale.

ARTICOLUL 120²

Autonomia funcțională

- (1) Organizarea și funcționarea serviciilor autorităților administrației publice locale prin care se realizează autonomia locală este decisă de către acestea, în limitele unor principii generale reglementate prin lege.
- (2) Este interzisă instituirea oricărei subordonări sau tutele a unei unități administrativ-teritoriale față de alta. Dacă exercițiul unei competențe necesită acțiunea comună a mai multor unități administrativ-teritoriale, ele pot fi autorizate, prin lege, să organizeze modalitățile acțiunii lor comune.

ARTICOLUL 120³

Autonomia financiară

- (1) Statul este obligat să asigure unităților administrativ-teritoriale resursele necesare realizării autonomiei locale, de care acestea pot dispune liber. Legea stabilește numai principiile exercițiului acestei libertăți.
- (2) Legea trebuie să determine partea care revine administrațiilor locale din impozitele și taxele de orice natură.
- (3) Resursele financiare ale unităților administrativ-teritoriale rezultate din taxe și impozite încasate direct de către ele, în condițiile legii, trebuie să reprezinte o parte determinantă din ansamblul resurselor proprii.
- (4) Orice transfer de competențe de la autoritățile centrale către unitățile administrativ-teritoriale trebuie însoțit de atribuirea unor resurse echivalente celor care erau consacrate exercițiului lor de către autoritățile administrației publice centrale.
- (5) Crearea oricăror competențe noi sau extinderea competențelor autorităților administrației publice locale care au ca rezultat creșterea cheltuielilor unităților administrativ-teritoriale trebuie însoțită de determinarea, prin lege, a resurselor financiare necesare exercitării lor efective.
- (6) Statul este obligat să reglementeze mecanismele care să asigure egalitatea de șanse a unităților administrativ-teritoriale în ceea ce privește constituirea resurselor proprii.

ARTICOLUL 120⁴

Autonomia contractuală

- (1) Autoritățile administrației publice locale pot încheia liber toate contractele necesare realizării legale a misiunii lor.
- (2) Legea stabilește mecanismele de supraveghere a legalității acestor contracte.

ARTICOLUL 120⁵

Participarea cetățenilor

- (1) Legea stabilește condițiile care trebuie îndeplinite pentru ca alegătorii dintr-o unitate administrativ-teritorială, prin intermediul dreptului de petiționare, să poată cere înscrierea pe ordinea de zi a organelor deliberative ale acesteia a unei probleme care ține de competența lor.
- (2) În condițiile prevăzute de lege, proiectele de acte normative sau politicile publice de interes local pot fi supuse, la inițiativa organelor deliberative competente să le adopte, deciziei alegătorilor din unitatea administrativ-teritorială, prin referendum.

ARTICOLUL 120⁶

Raporturile administrației cu persoanele aparținând minorităților naționale

- (1) Stabilirea prin lege a limitelor teritoriale ale unităților administrative nu poate afecta dreptul garantat de art. 6.
- (14) În unitățile administrativ-teritoriale în care cetățenii aparținând unei minorități naționale au o pondere semnificativă se asigură folosirea limbii minorității naționale respective în scris și oral în relațiile cu autoritățile administrației publice locale și cu serviciile publice deconcentrate, în condițiile prevăzute de legea organică.

ARTICOLUL 120⁷

Garantarea autonomiei locale

- (1) Parlamentul este singura autoritate legislativă în domeniul autonomiei locale. Domeniile autonomiei locale pot fi reglementate numai prin legi organice. Guvernul nu poate adopta acte prin care să reglementeze autonomia locală sau să îi restrângă exercițiul
- (2) Autoritățile administrației publice prin care se realizează autonomia locală pot sesiza Curtea

Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității legilor prin care este reglementată autonomia locală sau a celor prin care consideră că este restrâns exercițiul acesteia.

(3) Soluționarea conflictelor de competențe dintre Guvern sau administrația publică centrală de specialitate și organele administrației publice prin care se realizează autonomia locală este de competența Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(4) Dizolvarea sau revocarea din funcție a autorităților administrației publice prin care se realizează autonomia locală poate fi cerută de către Guvern, prin hotărâre motivată, comunităților locale care i-au ales, dacă acesta constată încălcări grave ale legii, care au determinat anularea repetată de către instanțele de contencios administrativ a actelor autorității respective. Hotărârea Guvernului poate fi atacată în fața instanței de contencios administrativ.

Prof. univ. dr. Dan Claudiu Dănișor